

Més enllà de l'ASI: Pel reconeixement de totes les violències sexuals infantils

L'educació en el lleure i l'associacionisme educatiu tenen com a pilar fonamental la construcció d'espais segurs, protectors i de benestar per a tots els infants i joves.

En els darrers anys el debat social, acadèmic i legislatiu al voltant dels drets de la infància ha evolucionat de manera significativa, posant de manifest la necessitat de revisar eines, protocols i marcs conceptuals per tal de donar una resposta eficaç a les realitats complexes que vivim.

Els espais tenim un paper important en la construcció d'espais segurs per als infants i adolescents. Per això, també cal revisar com parlem de les violències que poden patir i quines eines tenim per prevenir-les, detectar-les i abordar-les.

Fins ara, la terminologia utilitzada principalment de manera institucional i social per fer referència a les agressions de caràcter sexual en l'etapa infantil ha estat la d'Abús Sexual Infantil (ASI). Tanmateix, considerem necessari fer un pas endavant i adoptar oficialment, dins d'Espais Catalans, el concepte de **Violències Sexuals Infantils (VSI)**. **Aquest canvi terminològic respon a una voluntat rigorosa d'ampliar el camp d'actuació, adequar-nos als marcs legals actuals i situar al centre els drets de la infància, sense esclatxes ni ambigüitats.**

El concepte d'abús sexual fa referència només a un tipus de violència sexual, però no totes les violències sexuals són abusos sexuals. Per tant, **utilitzant Violències Sexuals Infantils, incloem situacions que no queden recollides de forma tan explícita quan parlem d'ASI**, com poden ser les violències sexuals en línia, l'assetjament sexual, els comentaris o les insinuacions, la difusió no consentida d'imatges o l'exposició involuntària a continguts pornogràfics. És a dir, ens permet reconèixer que aquestes situacions poden adoptar formes molt diverses i no sempre són fàcilment identificables. Disposar d'un concepte ampli ens ajuda a reconèixer-les, evitar que quedin invisibilitzades i garantir que totes rebin l'atenció i resposta que necessiten.

Cal tenir en compte la situació de vulnerabilitat dels infants i adolescents davant les persones adultes. Un infant o adolescent no té la capacitat de consentir una interacció sexual amb un adult o amb algú amb una marcada relació de poder, per tant, parlar de violència deixa clar que l'acte en si mateix atempta de forma intrínseca contra els drets de l'infant.

Històricament, la distinció entre «abús» i «agressió» s'ha basat en un criteri jurídic centrat en l'existència o no de violència física o intimidació explícita. Tanmateix, les modificacions legislatives recents, com la llei del “Només sí és sí”, han unificat aquestes figures sota el paraigua general de les violències sexuals.

Paral·lelament, la Llei Orgànica de Protecció Integral a la Infància i l'Adolescència enfront de la Violència (LOPIVI) estableix l'obligació legal i moral de prevenir, detectar i protegir les i els menors davant de qualsevol forma de violència. Parlar de VSI ens permet situar la nostra tasca dins d'aquest marc, s'alinea directament amb la LOPIVI i reforça la nostra responsabilitat institucional i pedagògica.

Així doncs, **substituir “abús” per “violència” deixa clar de manera intrínseca que qualsevol acte d'aquesta naturalesa atempta directament i sense excepcions contra els drets fonamentals, la dignitat i la indemnitat d'infants i adolescents.**

Per tot això, és necessari que a Esplac fem aquest pas i adoptem el concepte de violències sexuals infantils en comptes d'utilitzar ASI com a terme general. **No es tracta només de canviar les paraules que fem servir, sinó d'ampliar la mirada, reconèixer totes les formes de violència sexual que poden patir infants i adolescents** i continuar treballant perquè els esplais siguin espais segurs i lliures de violències.

Des d'Esplais Catalans exigim:

- **Al Departament de Drets Socials, l'oferta de formació pública, contínua i gratuïta** en matèria de violències sexuals infantils per a les monitores, dirigents i tècniques.
- **A la comunitat educativa i institucions, el reconeixement del lleure associatiu com a espai clau de prevenció i detecció de les violències sexuals infantils** i la garantia d'una coordinació real entre tots els agents implicats.
- **A les administracions públiques, el finançament i els recursos materials i humans necessaris per aplicar les mesures de prevenció de les VSI** sense asfixiar l'associacionisme voluntari.

Per tot això, Esplais Catalans i els esplais ens comprometem a:

- **Promoure la utilització del concepte de violències sexuals infantils** a tots els nivells de l'entitat com són, esplais, sectors, Gran Comitè, Secretaria Tècnica, comissions i grups de treball, així com a fer-lo extensiu en la nostra relació amb altres associacions amb qui col·laborem.
- **Adoptar el concepte i la perspectiva de violències sexuals infantils en tota la documentació, protocols i recursos dels quals disposem.**
- **Reforçar l'acompanyament als esplais** en la prevenció, detecció i abordatge de possibles situacions de VSI a partir de l'Àrea de VSI d'Esplac.
- **Promoure l'elaboració i actualització de Codis de Conducta propis** adaptats a la realitat de cada esplai i de les activitats de sector.